

עין משפט‏‏^[קריאה]‏‏
נר מצוה

צא:

דאמֶר מר חמאת ואשם מנין ת"ץ זבח. צפ' כל הפסולין (וצמים דף לו.) גבי נאכל ליום ולילה וצקונטרס פֿירש צמזר צפ' ג' מינין (דף מו:). גבי חטאת מזר ואשמו: **אבל היבא חמאת דבפר ואשם** ד'הבשר בעי תרי קראי. והא דלא מנעיה לן תרי קרלי

לחטאת ואשם של מזורע צפרק כל הפסולין (וצמים דף לו.) אלא נפקא לן מחד קרל כולו חטאות ואשמות נאכלים ליום ולילה היינו היבא דלא משנין לזו מדין שאר חטאות ואשמות אצל הכא משנין לזו דשאר חטאות ואשמות לא צעו נכסים והני צעו נכסים: **אימא חמאת ואשם דנידר**. לחטאת ואשם דעלתא לא פריך דלא מצינא משום דלית צבו מנחה וגם דלא למדנא דמזירות נדנא היא:

איל בבכ"ז היה וימה יצא. דמצינ ציה מנחתו ונסכו וא"ת והא דרשנין ליה בפ"ק דוצמים (דף טז.) וי"ל דהתם וי"ז קדריש ועלי פירשתי צפ' הסכלא (דף מז: י'): **חמזר מן העיקר**. דמעשר גופיה לא צעי נכסים: **דמייתי ומתני**. (פירשן צקונט' מצינא נכסי איל ואומר אס איל הוא הרי נסכיו עמו ואס כצש הוא יכו נכסים כשיעור כצש ט' צאין חוצה לו והשאר יכו נכסי נדנא שהרי ממנדא אדס נכסים צלא זבח וצפ"ק דחולין (דף גז.) הוסיף צקונטרס אע"ג דמתן צפרק מנמחז והנסכים (לקמן דף קד.) אינ ממנדא לוג שניס ומחשה אלא שלשה סהיו קרייין נכסי כצש או ארבעה שקריין נכסי איל או ששה הראויין לפר הכא כי האי גונא צבדי אחריני קרבי והא דלמרינן לקמן בגמרא (דף קד.) דהיכא דאיימי מחשה א' אחרת איין קצב לנסכים משך ארבעה מייניין דמזו אלא ומקריב ואידך הוו נדנא ופי' שס צקונטרס נדנא צמזר וימנך ויפלו וינטקן עס שני לוגין אחרים ויקרב לנסכי תמיד דהני נמי לצמזר משמע דאזתו לוג חמישי אינו קרב עס הארבעה לא דמי להכא דלע"ג דאס כצש הוא השלשה צאין חוצה לו והרביעי יתוסף עליהם שאני הכא דהא ארבעה חזו לאיל צעלמא וא"ת והא מתיב צסוק כל המדיר (וצמים דף טז:) יין דצריכ רבי עקיבא לספליס דצבי רבי טרפון לאשסי והשתא לרבי עקיבא ניחא אלא לן ר' טרפון דלמר לאשסי הא לא ידע הי מיינייהו נדנא דענדי לאשסי וי"ל די קאמר רבי טרפון צסמס אצל צמפרס לספליס מורה ולספליס ולענין ממנחה מיימי שמי מנחות צשמי כלים אחת של שמי עשויים לאיל ד' לוגין שמן ואחת של עשרון אחד לכצש ושולשה לוגין שמן והוא חדא לחוצתו ואידך נדנא

ושתיין אינן תקמזות דמתמנדא אדס ואי אפשר לערב דתתן צמתייתן ט' אין מערצין נכסי כצשים צנסכי פריס ואילינ: **תלמוד** ד'ומר ד'שור האחד. ושור צן ומו קרוי שור ט' כדמצי (ויקרא ז) שור או כצש או עז כי יולד:

דאמר מר חמאת ואשם מנין ת"ץ זבח. צפ' כל הפסולין (וצמים דף לו.) גבי נאכל ליום ולילה וצקונטרס פֿירש צמזר צפ' ג' מינין (דף מו:). גבי חטאת מזר ואשמו: **אבל היבא חמאת דבפר ואשם** ד'הבשר בעי תרי קראי. והא דלא מנעיה לן תרי קרלי

שתי מדות פרק עשירי מנחות

דאמר מר. גבי מזר ולקח את שער ראש מזר ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים ט' אין לי אלא תחת זבח השלמים תחת הדוד של חטאת ואשם מנין ת"ל זבח: ט"ז. דנפקין מרזייהו חטאת ואשם של מזר י' דמי דדדי ניניהו ומרזייהו (חטאת דמזר טהור ואשם דמזר טמא) להכשירו ציין ויעטמא צמתיס אמו אכל הכא צמזרע דאשם להכשירו לצא צמתיס אמי וחטאת לכפר דעל ז' דברים

נעשים צאין י' חטאת דמזר טהור ואשם דמזר טמא: לא ט"ז. ח' דמנחתם ונסקיהם דמצי צמזר טהור צעלתו ושאניו הכמזו מצד דעטוריס נכסיס ולא חטאתו של טהור ואשמו של מזר טמא: **איל בכלל היס**. דהא כתיב צירשא ט' ואיל אחד תמים לטלמים: מה **איל**. שהוא שלמים מיוחד שגא צנדר ונדנא: **אף כל צא צנדר ונדנא**. אוליא חטאת ואשם שאין צאין צנדר ונדנא: שאין טעוינן נכסיס דאסא ליתא לרבות לנסכים מוצא אלא חטאת מזורע: וז עולא יולדס. טעוניה נכסים: וז אחד עשר של מעשר. דעטון נכסים דמתן (צסכות דף טז.) קרל לחשיעי עשירי ולעשירי חשיעי ולי"א עשירי שלשתן מקודשין חמשיעי נאכל צמזמו והאלחד עשר קרב שלמים מיוחד נכסים: **סיפא טפל חמזר מן העיקר**. אלא וז דמועשר גופיה לא צעי נכסיס והאי דלמי מנחזו טעון נכסים: **רבא אמר**. לא מליא למימר לא חטאת ואשם דמזר ולא עולה דלולת דג' ריבויין יס צספוק העולה ואו לנחזי ואויסזו דבר שגריד שלש רבויין **הוי אומר וז מזורע**. דלית ציה שלשה קרינות חטאת ועולה ואשם לזא דמזר ארבע ריבויין מיעטא ליה דקא אמי ציה חטאת ועולה ואשם ושלמים: **לאיל**. דמצינ אלא לא לליל מעשה מנחה למח לי ליכמוז וכי מעשה מנחה סאל שני עשוריים צלולא צסמן שלשית היין ואנא ידענא דהיינו איל דצריך שני עשוריים אלא דלרזינ אילו של אהרן: **מבשועים נפקא**. (ט) כל הכא צמזעדיס ואילו של אהרן הוא צא צמזעד ציוס דמפרסיס: ט"ז. דנדר הכא צמזעד טעון נכסים י' (לצבור ט) אכל ציחיד צאילו של אהרן חימנא לא: ומאי שגא. אילו של אהרן דמציס דהוי ציחיד הוי אמינא דלא יטעון נכסים: **מטול יולדס**. דמריצין לפיל אף ע"ג דשל מזר היא טעוניה נכסים אף של אהרן נמי לא יעניב איל לרבייסי: **אילנפער דמי צו**. אילו של אהרן קצוה לו ומזן: **או לאיל למח לי לרבות אס ספלגס**. לנסכים. סלגס שעברא שגמו ולא צא בכלל (ז) שניס: **הניחא לרבי וימתן דאמר צירי**. צביר עגמו הוא וטעון נכסים: **הקריבו**. לפלגס היבא דנדר איל או כצש והקריב סלגס מציא עליו נכסי איל ואין עולתו לו מוצבו סלגס חובת דמזו וצריך להציא איל דהאי או כצש דהאי דאף עג גב דצריב צבני עגמו הוא קמרנדי ליה קרל: **אלא לצר פרא דאמר מיימי נכסי איל ומצינ**. אס כצש הוא יקדישין נכסים הראויין לו והמזרר יכו נדנא ואלו א' (אלא) איל הוא הכי נכסיו דקסבר לאו צריב הוא אלא ספיקא מי אילנפריך קרל למיכנא או לצרזי ספיקא והאלא לפני המקזס בכל גלי ספיקא לפניו ולא אשכחן קרל דמציא משום ספיקא: **ודאי לצר פרא קשיא**. דלגרידיה לא ידעינא א' למח לי: **לשור האחד מה חמזר לומר**. והא כצב חלמר (צמזרד טז) והקריב על צן הבקר מנחה וגו': **חמזר לומר לשור האחד**. דצין גדול צין קטן נכסיו שזין: **או לאיל האחד מה חמזר לומר**. והלא כצב חלמר (סז) או לאיל מעשה מנחה: וזא לשם צכצשים מ"ל. והלא כצב נלמר [סז] או לא נלכא לכצש האחד]: **או צבועים מה ס"ל**. והלא עזיס ככלל כצשים הס: גדי היינו צמזר. שעיר היינו זקן:

רש"י ב"ת"

דאמר מר. צמס' מזר צפ' ג' מינין: **חטאת**. [של מזר טהור]: **ואשם**. דמזר [טמא] מנין שאס נתן שיער גלחזו תחת [והאש] שהחטאת ואשם מתבשרין צ מנין דדדי ניניהו כגון דמזר דמזר טמא [ואשם] בכלל זבח הס: [הני מילין]. דנפקא מתד קרל היבא דמזרזייהו כי נכסים או לאיל מעשה מנחה וגו': **ולמה ילא**. דהדר כתיב צאין [מזין] את מנחתו ואת נכסיו: לנסקים אליו. כל שאר הקרינות: מה **איל מיוחד**. שהוא שלמים ודצך שלמים לצא צנדר ונדנא: **אף כל צא צנדר ונדנא**. ילאא חטאת ואשם: ט' **אמר מר עולה וז עולא מזורע**: וז אחד עשר של מעשר. דלמריצין צין צמזר דצבורות ט' קרל לחשיעי עשירי ולעשירי חשיעי ואשמו דמזר טמא צעלתו ושאניו מעשר והאלחד עשר קרב שלמים וצפ"ק מצינ ליה קרל נכסים: **טפל חמזר מן העיקר**. כגון הכא דמעשר גופיה לא צעי נכסים דלמרי' לעיל [ז:] טפל דרייה כגון האחד עשר טעון נכסים: **רבא אמר**. דקפרכת לעיל ויחמנא וז עולת יולדת לאו פירכא היא דלחזרו דבר שגריד שלשה ריבויין טעוין שלשה קרינות שיהא צריך שלשה קרלי כגון הכא דמצי דמצי נכסים העולה או לנחז דכל מזר מצינ מזר קרבין הוי אומר וז מזורע (ר') **לאיל**. דמצי ט' או לאיל מעשה מנחה (ט) או לאיל חטאת נכסים הי"ז הוי ידענא לאילו של אהרן ולא עזי קרבי: **הני מילי דבר שאין קצוה לו ומזן**. דמזיא דנדר ונדנא דמצי אדס נכסים צלא זבח ומאי איכא למימר כיון דספק איל הוא אילנפריך קרל למימר דמציא עליו נכסי איל צמתיס: **לשור האחד מה ס"ל**. והא איל אחד אלא לחלק לשור אחד: **צין נכסי איל**. שהוא צן שמי שניס: **לנסכי כצש**. האה צן שנה: **לנסכי עגל**. שהוא צן שנה: **ס"ל לשור האחד**. דקאס שור אחד להס צין עגל וצין פר דהיינו צן שמי שניס: **או לאיל מה ס"ל**. דמה אמא לחלק דהא אשמעינן כצב [ז:] דלא אחד יציא דלא יציא שניס: **ס"ל [וא] לאיל האחד**. (לחמד [צן] דשמו איל אפי' צן שלש שניס דין איל יס לו: **כצשה** [אחס]. כצ שמה: דחלנא. כצ שמי שניס: **דיקן**. מנחה:

מסורת הש"ס

ט' (מזר מה: וצמים לו.)
ט' (שבת פ"ט וט"ז.)
א' וצמים טח: פ"ג. (צבורות י"ד.)
ד' חולין כ"ג. ט' פרי ס"ח מ"ג.
ו' (חולין כ"ג.)
ז' ס"ח ג"ד.
ח' (עירובין נ"א.)
ט"ז.
ט' (צמזרד ו')
י' (עירבין טז.)
ט' (צמזרד ו')
י' (ט' ציל מון דצור: צ"ק.)
ט' (צמזרד ו'.)
ז' חלמא דצ"ל דציהס אינס חלמא על דבר אחד דאשם וי',
ט' שס,
ט' חלמא דצ"ל הי"ג חלמר מזר וי',
ט' דף טז,
ט' (צמזרד ט"ז.)
ט' (ד"הס מנחתם.)
ט' ציל האלון צ"ק,
ט' (נ"פ) היטע ונחלו לייסא,
ט' (לעיל ס"ה.)
ט' (צ"ק ס"ה.)

תורה אור השלם

1. וסל מצות סלת חלת בלילה בשקן וקריקו מצות מציחים בשקן ומתחם ומסכים: במדבר ו טו
2. ואת האיל יעשה זבח שלמים י"ז על כל המצות ועשה זבח את מנחתו וצסכד: במדבר ו יז
3. ככה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשא בבבשים או בעזיס: במדבר טו יא

הגהות הב"ח

ט' (ג' מ"ל לשור האחד או לאיל האחד: (ר"י) וי"ד)
ט' (צמזעדיס נפקא דמשמע כל הכא: (ג) ד"ה ס"ח וי' נכסים כגון דעצור: (ד"ה) או לאיל לא נלכז שתי שניס:

מוסף רש"י

חטאת ואשם מנין ת"ל זבח. צסכותו שאלת תחת זבח שני דהיינו חטאת לא זבח ומה הוא טעון שלות חתת זבח שני דהיינו אשם (נזיר טח.)
לרבות את חלפגס. כצש סנא סתן חזון שגמו קרוי כצש, ואילו משצבזי י"ג חדשים סגנמס חדש שלס צמזר שנה שניס קרוי איל עד עולם. סלגס סתן חדש דלאון סנא שנה (חולין כ"ג.) או לאיל לרבות. מנא לן דמצינא עליו נכסי איל של צ' עשוריים וילשטיס היין יין שניס צסכרת נכסים צסלן לאשסי או לאיל האחד וגו', או לרבות את סלגנמס צנסכים הלל (טח.) דאינו עולה לו או לחי מחזיק עולה לצדו או כצש לצדו ועלמא לא מפרס מנא אי משום ספקא אי משום צריב ואי"ך קרל דיון דמחא איל הוא ספיקא דעני אמזי נכסי איל ואחזוי ידא איל הוא ליסא דרייה ודא כצש הוא יבא הימר נדנא שצרי דמזרצין נכסים צלא קרנא דלמריצין צמתיס צפרק צמזר (דף קז.) וי' (טח.) לצר פרא דאמר מיימי ומזמזר. דסריכא איל ספק הוא (טח.) דריקן. מנחה חמזר (עירובין טז.) אס מעד להסיב (חולין קצ"ד.)

לס א מיי פ"ח מה' צסכות ס"ז:
ב א מיי פ"ז מה' מעסיק ס"ז:
ב א ד א מיי פ"ז מה' מעסיק ס"ד:

רבינו גרשום

גבי נזיר ולקח שער ראש נזיר ונתן על האש אשר תחת סיר של זבח השלמים. איל י' [אלא] זבח שלמים תחת סיר של חטאת או אשם מנין ת"ל זבח. אבל הכא במצורע דאשם להכשירו לבוא בקהל ואחא חטאת דלמא דבריס נעציס בארס: לא ס"ד. ודומנחת ונסכים דרביב צנזיר צעלתו ושלמים תיבז ולא צמתיס: איל בכלל חיה. ואיל אחד ללטים: וז אחד עשר של מעשה. טעוין נכסים דמזר קרא לחשיעי עשירי ולעשירי חשיעי ולי"א עשירי חשיעי נאכל צמזמו והואדז שני קרב שלמים וטעון נכסים: ורבא אמר. לא מציא אחרת לא חטאת ואשם נזיר איל עולת יולדת. דג' ריבויין שני צספוק ומצורע צריך ג' ריבויין דרית ביב חטאת ואשם ועולה: לאיל דרביב צנסכים: למח לי. דרביב או לאיל יעשה מנחה ללחזר וכו' ליכמוז וכי תעשה מנחה סלגא שני עשוריים ואנא ידענא דרית צסכרין וצ' עשוריים: איל דצריך ב' עשוריים: איל לרבות אילו לא אחרן אהא: ומאי שגא איל וסל הארין דריחז מעולת יולדת דהוי דריחזיא וטענה צנסכים אף איל לא אהרין נמי או רלא איצני איל לרבות: איצטרך סד"א וכו': או דליל למח לי לרבות הפלגס. לנסכים: ותיחא ל"ר יוחנן דאמר בריה צבני צעמה היא וטעוניה נכסים דתתן הקריבו לפלגס היבא דנזר איל או כצש והקריבו לפלגס מציא עליו נכסי איל או עולה לו מוצבו וכו' חובת נזיר וצריך להביא איל דהאי או כצש דהאי: איל רבא פרא דאמר מיימי נכסי איל ומצינ אס כצש חלמא לקריש צסכיו מה שדראו וז דהמזרר דריחז נכסי נדנא ואס איל הוא הרי נסכיו דקסבר לו באו בריה ונאס ספיקא: וכו' איצטרך למכחז או לרובי ספיקא ודלא לפני המקזס וכלי גלוי ואין לפני ספיקא: ודאי לבר פרא קשיא: ככה יעשה לשור אחד מה ת"ל. והלא כצב נאמר והקריב על כהן הבקר מנחה. לפי שצטנין שחלק הכתוב כיון: לא ליל האחד מה ת"ל. כיון דמצי או לאיל מעשה מנחה: או לשא בבבשים או בעזיס. כיון דמציב לכצש האחד: לנכסי רחלי וקנא: או בעזיס מה ת"ל. כיון דעזיס בכלל כבשים:

שיטה מקובצת

ט' חתיב ומנחתו ונסכו נמחק: צ' אילי ולומר ק"ל מה:
ז' חתיב שקרב שלמים נמחק ולו"ש:
ז' לאיל למח לי מנחה הרי כצב נאמר בפרשת פייחא כ"ו וקשה שחזר כמו כן כתיב דני' פר וצ"כ איצטרך דהבא איירי בנזיר והתם בחובתה ונראה דבעי מאלו דכתיב בנזיר אהא ככה יעשה לשור או לאיל עכ"ל גליין:
ט' נלכסי. (דחביב) עגל כן צ"ל לפשי"ז:
י' (א) לאיל האחד:
ז' נזיר מחד קרל:
ז' ואת ר' גדי:
ז' ס"ד ומנחתם:
ט' אבא דריחז אות ב' מנחתן:
ז' חתיב לאו נמחק: